

La prevenció de la generació de residus i l'estalvi d'energia

Un procés paral·lel

Els reptes ambientals a escala internacional vinculen la generació de residus i el consum d'energia

Increment de la pressió sobre els recursos naturals, la demanda de primeres matèries, **fonts d'energia** i materials, en un món en el qual aquests recursos cada cop són més escassos.

Amb les xifres de població estimades per a l'any 2050, caldrien gairebé tres planetes com la Terra per proporcionar els recursos naturals necessaris per mantenir la manera actual de viure.

Els reptes ambientals a escala internacional vinculen la generació de residus i el consum d'energia

L'Agenda 2030, aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides, ha definit els Objectius del Desenvolupament Sostenible a assolir a l'horitzó de l'any 2030.

ODS 12- Producció i consum sostenibles.

ODS 13- Acció climàtica.

El marc legislatiu reconeix la vinculació entre generació de residus i energia

La prevenció i la reducció de la generació de residus.

Protecció del medi ambient i la salut humana i **transició a una economia circular i baixa en carboni** amb models empresarials, productes i materials innovadors i sostenibles.

El concepte

«**Economia circular**»: sistema econòmic en el qual el valor dels productes, materials i altres recursos de l'economia dura com més temps millor i en potencia la producció i el consum eficients (d'aquesta manera es redueix l'impacte mediambiental del seu ús).

Comporta, també, la reducció dels residus tant com sigui possible, així com l'aplicació del principi de jerarquia dels residus.

El concepte

«**Prevenció**»: conjunt de mesures adoptades en les fases de concepció i disseny, de producció, de distribució i de consum d'una substància, material o producte, per reduir els impactes adversos sobre el medi ambient i la salut humana dels residus generats, inclòs l'esforç en l'ús de materials o energia.

El marc legislatiu reconeix la vinculació entre generació de residus i energia

El **principi de prevenció** en la producció de residus i de disminució de la seva perillositat a través de la intervenció en les fases de planificació, disseny, fabricació i comercialització dels productes i béns, prestació de serveis, inclosa la reutilització, ha d'orientar qualsevol activitat susceptible de generar residus.

La jerarquia de la gestió dels residus

El principi de prevenció i la jerarquia de la gestió dels residus

- ✓ Malgrat el seu caràcter no vinculant, la jerarquia de la gestió dels residus ha demostrat ser una bona eina per orientar la **transició vers una millor gestió dels residus**.
- ✓ La jerarquia de la gestió dels residus és limitada perquè mira les coses des d'un **punt de vista únicament ambiental**. No té en compte consideracions socials, econòmiques i logístiques, ni la necessitat d'impulsar una transició cap a la circularitat.
- ✓ El motor de la jerarquia no hauria de ser només l'eliminació segura dels nostres residus, sinó també **garantir que el valor dels recursos es preservi en l'economia per a les noves generacions**.
- ✓ El paradigma és revisable vers una **jerarquia orientada al residu zero**.

La jerarquia del residu zero

Rebutjar. Repensar. Redissenyar.

Reduir. Reutilitzar

Preparació per a la reutilització

Reciclar. Compostar
Digestió anaeròbica

Valorització
material i química

Residus
residuals

Inaccepta
-bles

El canvi de paradigma

- ✓ Una transició econòmica marcada per la **qualitat**, front a la quantitat. Armam entre tots nous models de producció i consum.
- ✓ Promoció del consum responsable amb especial atenció a la fase d'**educació**. Els interessos dels productors i dels consumidors convergeixen.
- ✓ Els/les **prossumidors/es**: persones que s'impliquen en l'adopció i la posada en pràctica de noves formes de consumir i prevenir la generació de residus i incideixen en un nou model de consum i desenvolupament socioeconòmic.
- ✓ La ciutadania com a prossumidora:
  1. Evita la **infrautilització** dels productes.
  2. Supera el concepte de "**propietat**" i prioritzar el d'"**accés**".

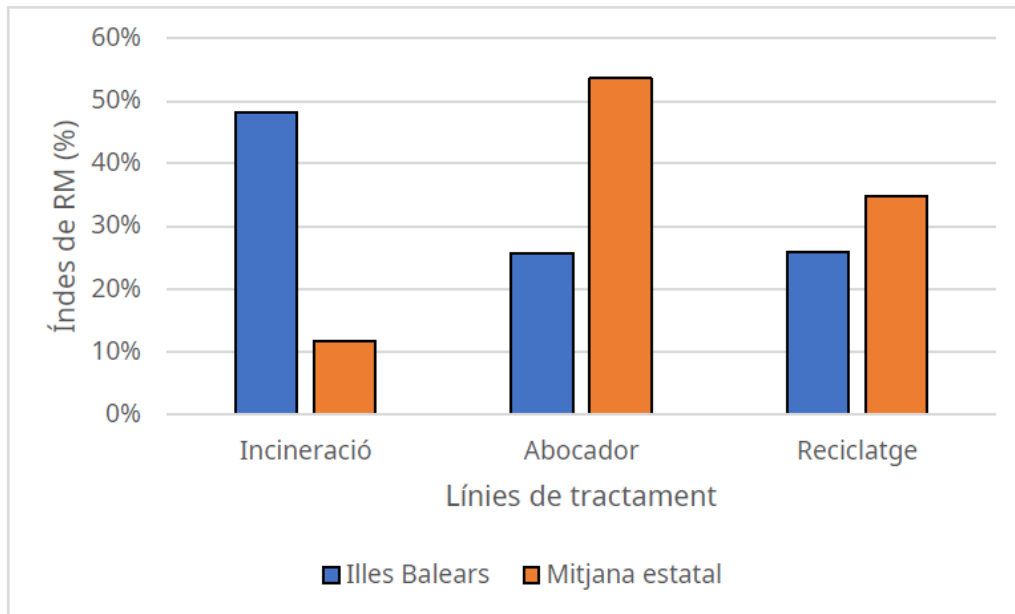
El canvi de paradigma

- ✓ El sector que més energia consumeix i més emissions genera és el **transport** (terrestre, aeri i marítim): la importació d'aliments produïts de manera industrial i agro-tòxica genera emissions, **residus**, contaminació i malbaratament.
- ✓ És important tenir en compte les emissions lligades a l'activitat turística més enllà dels desplaçaments cap a les Balears: lloguer de vehicles, necessitats energètiques i **generació de residus**, o la importació massiva de béns de consum, entre d'altres.
- ✓ La conveniència de desenvolupar sectors no vinculats a l'activitat turística com la **manufactura lligada a la recuperació de materials i al residu zero**.

Apunt sobre la valoració energètica dels residus

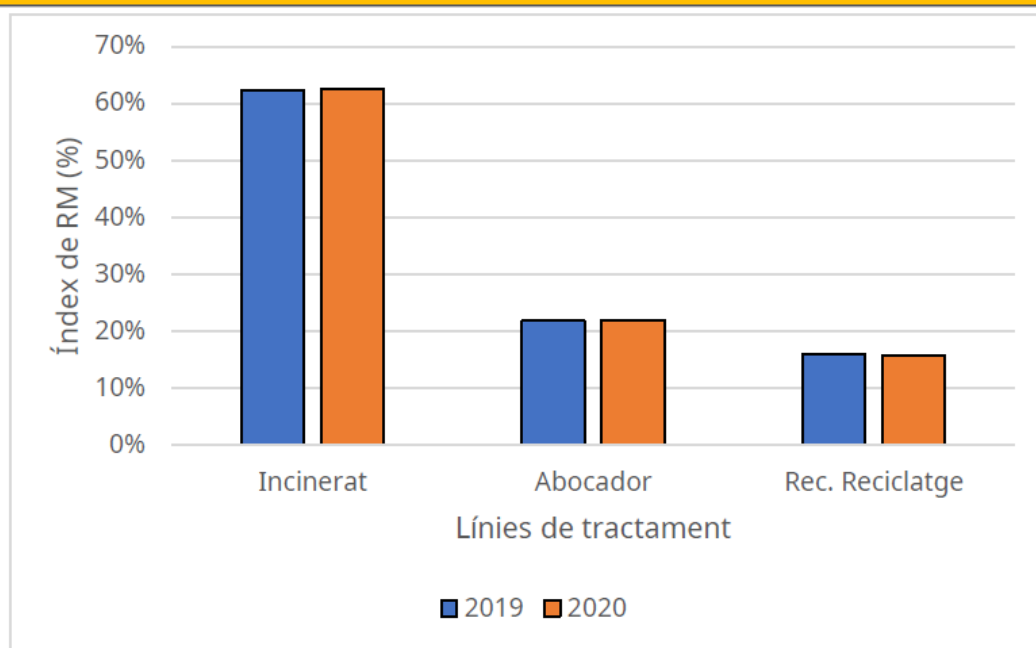
- ✓ Cal distingir entre la valorització material (reciclatge) i energètica (**incineració amb recuperació d'energia**), així com l'eliminació mitjançant incineració (sense recuperació energètica) i disposició en abocador.
- ✓ A les Illes Balears, l'eliminació i **la valorització energètica dels residus recollits separadament i selectivament està prohibida**, a excepció dels casos en què el contingut d'impropis en faci impossible la valorització material.
- ✓ Debat sobre la seva naturalesa d'energia renovable.
- ✓ Crida a la reducció i incentius fiscals per evitar-la.

A les Illes Balears

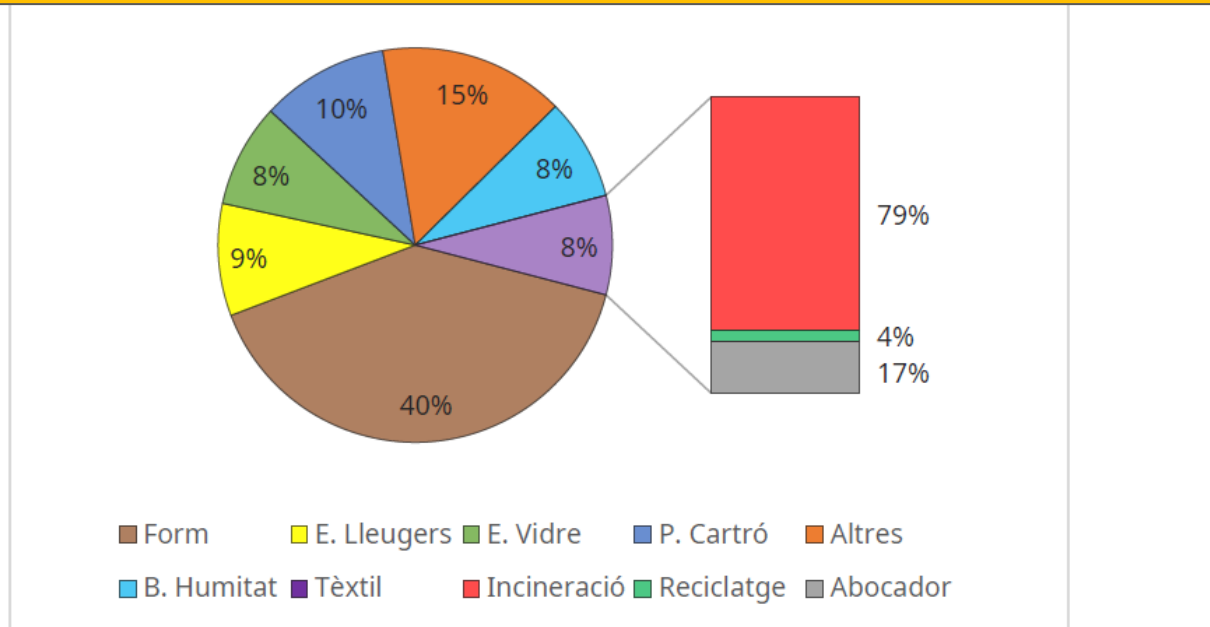
Figura 17. Tractament dels RM generats a les Illes Balears i al conjunt de l'estat espanyol (2018).
Elaboració pròpia a partir de (Consell d'Eivissa, 2018; Consorci de residus i energia de Menorca, 2018; Direcció Insular de Residus, 2018; MITECO, 2018)

A les Illes Balears

Figura 18. Tractament dels RM generats a les Illes Balears (2019-2020). Elaboració pròpia a partir de (Consell d'Eivissa, 2021; Consell Insular de Formentera, 2021; Consorci de Residus i Energia de Menorca, 2021; Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca, 2021)

A les Illes Balears

Figura 24. Tractament dels residus tèxtils generats a les Illes Balears l'any 2020. Elaboració pròpia a partir de (Consell d'Eivissa, 2021; Consell Insular de Formentera, 2021; Consorci de Residus i Energia de Menorca, 2021; Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca, 2021; Tecnoambiente, 2020)

A les Illes Balears

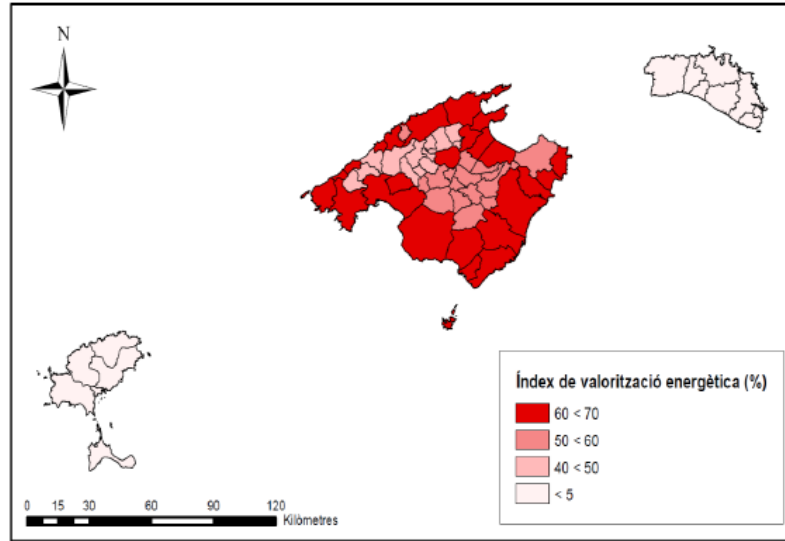

Figura 27. Índex de valorització energètica als municipis de les Illes Balears (2020). Elaboració pròpia a partir de (Consell d'Eivissa, 2021; Consell Insular de Formentera, 2021; Consorci de Residus i Energia de Menorca, 2021; Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca, 2021; Tecnoambiente, 2020; TIRME, 2021)

El camí està traçat, **el marc legislatiu** reconeix la vinculació entre la prevenció de la generació de residus i la reducció del consum d'energia i és prou flexible per **acompanyar** l'acció ciutadana cap a l'escenari del **residu zero**.

**ASSEMBLEA
CIUTADANA
PEL CLIMA
MALLORCA**

Miquela Grimalt

Advocada especialitzada en dret ambiental i consultora en governança
miquela.grimalt@icaib.org

EL CANVI ÉS NOSTRE

Amb el suport de:

GOVERN
ILLES
BALEARNS

Consell de Mallorca